

FOTO: TIMEA HORVAT

Ivan Šneller pred 60 ljeti zaredjen za duhovnika

11. stranica

Dan hrvatskog tiska

4. – 5. stranica

Tradicijska dušnočka racka svadba

6. stranica

Petroviski etno-PETNO festival

15. stranica

Komentar

U hrvatskim kampovima

Dječji narodnosni hrvatski kampovi održavaju se diljem naših regija, odnosno državni kampovi na Jadranskoj moru. Putem natječaja Ministarstva ljudskih resursa, zahvaljujući narodnosnoj potpori Fonda Bethlen Gábor Zrt., hrvatskoj zajednici u 2019. godini dodijelio je 45,1 milijuna forinta za 28 hrvatskih narodopisnih, umjetničkih, tamburaških, folklornih i jezičnih kampova u kojima ljetuje više od tisuću djece i srednjoškolaca. Cilj takvih kampova prije svega bi bio da se u nevezanim okolnostima vježba narodnosni jezik, da se daju dodatni sadržaji vezani uz narodnosnu kulturu, tradiciju i drugo. Upravo u kampovima djeca bi mogla iskusiti funkcionalnost jezika, iskoristiti znanje narodnosnog jezika u svakodnevicu, međutim to se rijetko ostvaruje. Izgleda za to ima u onim kampovima u kojima sudjeluju i djeca iz matične domovine, naime djeca naše zajednice nemaju naviku međusobno saobraćati, komunicirati na narodnosnom jeziku, mnogi od njih nisu ni na toj razini znanja jezika, vježba jezika ostvaruje se jedino na raznim zanimanjima koja su održana na hrvatskome jeziku, ako uopće ima takvih. Nažalost, događa se i to da voditelj kampa kada je osoba koja ne govori hrvatski jezik, pa njoj uopće nije čudno, da se u jednom hrvatskom kampu ne govori na tome jeziku. U boljem slučaju u te kampove za hrvatska zanimanja pozivaju goste i oni održavaju razna zanimanja na tome jeziku, ali ponegdje nažalost ni toga nema, pa se često pitam od čega je taj kamp hrvatski? Naravno, ima i neprijekorno organiziranih kampova u koje se pozivaju stručnjaci iz matične domovine ili iz naše zajednice, pa sudionici odlaze u svoje domove s dojmovima pozitivnog osjećaja pripadanja narodnosnoj zajednici. Ipak, da bi se postigla međusobna komunikacija na hrvatskome jeziku u hrvatske kampove trebalo bi uključiti djecu iz matične domovine.

Beta

Glasnikov tjedan

Krajem lipnja u Hrvatskom saboru podržan je Zakon kojim se olakšava i pojednostavljuje stjecanje hrvatskoga državljanstva za, kako se kazuje, „hrvatske iseljenike“. Bilo je primjedaba oporbenih zastupnika da je Zakon prestrog te se sumnja da će izmjene Zakona o hrvatskom državljanstvu dovesti do većeg useljavanja u Hrvatsku, cilju koji je istaknut u obrazloženju Zakona, budući da se hrvatskim iseljenikom ne smatraju Hrvati koji kada su se iselili, nisu imali republičko državljanstvo u bivšoj državi, a s druge strane dio iseljenika oslobađa obveze poznavanja hrvatskoga jezika, pisma kulture i društvenog uređenja za stjecanje državljanstva.

Taj će način dobivanja državljanstva za neke biti tek motivacija za dobivanje hrvatske putovnice čime postaju državljani Europske unije bez namjere da žive i ostanu u Hrvatskoj, čulo se u raspravi. Neki su zastupnici hvalili liberalizaciju stjecanja hrvatskoga državljanstva ističući da pri tome ne smije biti diskriminacije na temelju etniciteta.

Tako primjerice četvrti ili peti naraštaj hrvatskog iseljenika recimo iz Venezuele i njegova bračna družica moći će olakšano steći hrvatsko državljanstvo bez poznavanja hrvatskoga jezika i kulture, a osobe koje su od rođenja hrvatski državljani i čiji su roditelji hrvatski državljani, ali su biro-

kratskom greškom upisani u krivo republičko državljanstvo to neće moći, što je nepravедno i diskriminirajuće.

Saborski Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske podnio je dva amandmana: da se ostavi dodatni rok od pet godina za podnašanje zahtjeva za stjecanje državljanstva podrijetlom, te da se proširi pojam hrvatskog iseljenika na pripadnike hrvatskoga naroda koji su se iselili s hrvatskih etničkih prostora, a koji su bili u sastavu bivše države.

Izmjenama Zakona o državljanstvu povećava se dobna granica za prijavu u evidenciju hrvatskih državljanina do navršene 21. godine života djeci rođenoj u inozem-

stvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njegova rođenja hrvatski državljani. To se odnosi na osobe koje su rođene nakon 8. listopada 1991. godine.

Također, izostavlja se generacijsko ograničenje za stjecanje hrvatskoga državljanstva za potomke iseljenih Hrvata te se njih i njihove supruž-

nike oslobađa obveze udovoljavanja pretpostavki poznavanja hrvatskoga jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja.

Omogućava se i stjecanje hrvatskoga državljanstva prirodjenjem, za maloljetnu djecu čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo kao iseljenik ili potomak iseljenika iz Hrvatske ili temeljem pripadnosti hrvatskomu narodu.

Predlaže se i pojednostavljenje izvođenja dokaza za pripadnike hrvatskoga naroda koji ne raspolažu osobnim dokazima o pripadnosti hrvatskomu narodu, a za čije je roditelje nedvojbeno utvrđena pripadnost hrvatskomu narodu.

Branka Pavić Blažetin

„Podržan je Zakon kojim se olakšava i pojednostavljuje stjecanje hrvatskoga državljanstva.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Učvršćuje se broj djece u pomurskim hrvatskim školama

Do kraja se lipnja još u svim hrvatskim pomurskim školama čula dječja vika, naime održavali su se dječji kampovi s mnoštvo sportskih i rekreativnih igara u dogovoru s održavateljem, s Obrazovnim okrugom, koji je osigurao i dodatna sredstva za njih. U Pomurju svaka osnovna škola s programom predmetne nastave hrvatskoga jezika u državnim je rukama. Na koncu školske godine 2018./2019. ravnateljica ustanova u Boršfi, Keresturu i Serdahelu govorili su o povećanju broja učenika od jeseni. Prema upisima, boršfanku će školu od jeseni pohađati 115, kerestursku 158, a serdahelsku školu 143 učenika.

Na kraju školske godine svi su voditelji ustanova saželi djelovanje ustanove u protekloj školskoj godini, ali govorilo se već i o predstojećim planovima. Budući da će ravnateljica serdahelske Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ Marija Biškopić Tišler od iduće (2020.) godine otići u zasluženu mirovinu, dužnost ravnateljica obnaša do sredine kolovoza ove godine, sve dok joj otkazni rok ne istekne, ali vođenje ustanove kao vršitelju dužnosti bit će povjereno Žoltu Trojku, sadašnjem doravnateljju. Nakon toga će biti raspisan natječaj za novog ravnateljca, koji će najvjerojat-

Veseli program na kraju školske godine u keresturskoj školi

nije dobiti mandat tek od školske godine 2020./21. Iz ustanove također odlazi u mirovinu jedna učiteljica razredne nastave, podrijetlom Hrvatica, na čije će mjesto Okrug osigurati novu učiteljicu. U serdahelsku se školu upisalo 17 prvša iz Serdahela, Sumartona, Mlinaraca, Pustare, Letinje. Učiteljice hrvatskoga jezika i narodopisa jesu Katica Lukač Brodač, Jelena i Zorica Prosenjak-Matola. Serdahelska škola u suradnji s mjesnom Hrvatskom samoupravom i Hrvatskim kulturno-prosvjetnim zavodom „Stipan Blažetin“ ostvaruje razne hrvatske programe, od Pomurskih jesenskih književnih dana, podučavanja tamburice do suradnje sa Sveučilištem u Zadru i draškovečkom osnovnom školom. Ustanova svake školske godine dodjeljuje priznanje „Najučenik godine“, međutim ove godine, prema zadanim uvjetima, nikomu nije dodijeljeno, ali u ustanovi je bilo 12 odlikaša. Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i ove je godine dodijelila nagrade

U Serdahelu prvša su zatvorili školsku godinu 2018./19.

Ravnateljica Mariji Biškopić na višegodišnjem radu zahvalio je Ferenc Magyar, ravnatelj knjiškoga Obrazovnog okruga.

onim osmašima koji su bili djelatni u hrvatskim programima i pomogli rad Samouprave, a to su bili: Tamara Kuzma i Armin Hason.

Kerestursku Osnovnu školu „Nikola Zrinski“ pohađaju djeca iz Belezne, Kerestura, Fičehaza i Kaniže, a i učenici iz Šomođske županije (Tiluš i Zakan), njihov prijevoz osigura Obrazovni okrug s posebnim autobusom. Ravnateljica Anica Kovač svake se godine dogovara oko osiguranja prijevoza, odnosno više puta predala je molbu da Obrazovni centar ne ograničava upis djece po kotarima, ni po županijama. U ustanovi hrvatski jezik podučava Biserka Kiš i Henrieta Novak. Zahvaljujući Hrvatskom zavodu „Stipan Blažetin“ i keresturskoj Hrvatskoj samoupravi, u ustanovu redovito odlazi mentor učitelj iz Kotoribe (Hrvatska), odnosno podučavati tamburicu. Škola surađuje sa Zagrebačkim sveučilištem, Osnovnom školom Retkovec iz Zagreba, draškovečkom osnovnom školom, a djeca svake godine ljetuju u HDS-ovu Odmaralištu Zavičaju, odnosno ove su godine već lještovali u Puli. Osnovna škola svake godine organizira jezične ispite za učenike 8. i 6. razreda, u osmom razredu 11 učenika izabralo je hrvatski jezik, rezultati ispita uračunaju se u završnu ocjenu iz jezika. Na kraju školske godine 16 učenika završilo je s odličnim rezultatima, njima su dodijeljene knjige, a priznanje „Najučenik“ preuzeli su Johana Teceli i Bence Abonji, prema glasovanju nastavnika priznanje „Najbolji đak“ dobile su učenice: Johana Vlašić i Georgina Zdravec, a „Najsportaš“ postala je Izabela Mustač.

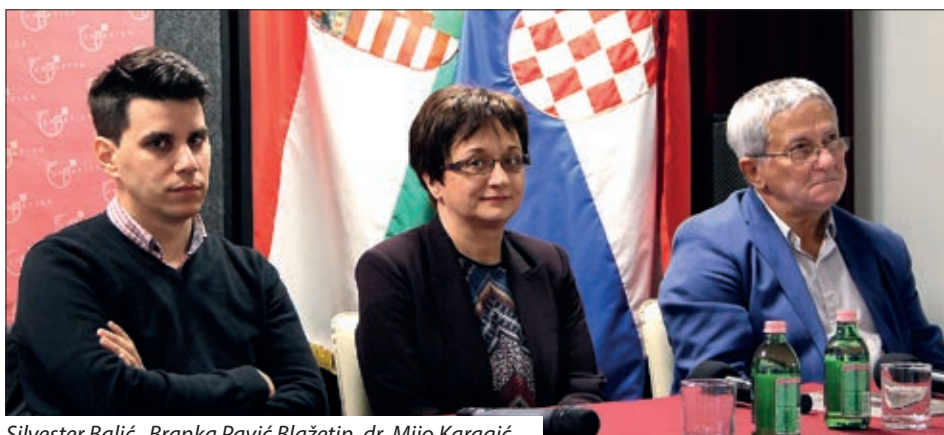
U Boršfi također djeluje osnovna škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika iako u tome mjestu ima vrlo malo pripadnika hrvatske narodnosti. U vođenju ustanove od jeseni će doći do promjene, naime ravnateljica Gabrijela Holczer otići će u mirovinu. Obrazovni je centar već raspisao natječaj za ravnateljca boršfanske Osnovne škole „István Fekete“ koju će novi ravnatelj preuzeti od 16. kolovoza. U ustanovi se podučava hrvatski jezik jednako tako kao u pomurskim hrvatskim naseljima i jednako tako se uključuju u narodnosne programe, te i sami ih organiziraju. U školi hrvatski jezik podučava Ildiko Vidmar i Stjepan Vuk.

Premda će se učenici i nastavnici tijekom ljeta malo odmoriti, u osnovnim se školama održavaju dežurstva čiji je raspored objavljen na web-stranicama pojedinih ustanova. *beta*

Treći put obilježen Dan hrvatskoga tiska

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, 24. svibnja 2019. u prijepodnevnim satima, u Croaticinoj priredbenoj dvorani obilježeno je treće izdanje Dana hrvatskoga tiska. Ovom je prigodom Dan bio usredotočen na najtiražniju tiskovinu Hrvata u Mađarskoj, na Hrvatski kalendar. Okupljene su pozdravili Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić. Izlagači i teme Dana bili su: dr. Mijo Karagić: Od Narodnog do Hrvatskog kalendara; Silvester Balić: Nakladništvo Hrvata u Mađarskoj nakon demokratskih promjena (1990. – 2015.) i Branka Pavić Blažetin: Hrvatski kalendar u trećem mileniju – iskustva i izazovi. Na priredbi su bili savjetnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj Maja Rosenzweig Bajić, prvi tajnik Marina Szikora, nekoliko novinara MCC-a i MTVA, Hrvata u mađarskome glavnom gradu i njegove okolice.

Dan hrvatskoga tiska utemeljila je Skupština Hrvatske državne samouprave na sjednici održanoj 21. svibnja 2016. godine u Santovu, temeljem prijedloga glavne i odgovorne urednice Medijskog centra Croatica Branke Pavić Blažetin, poradi davanja pozornosti tisku, novinstvu Hrvata u Mađarskoj kao čuvaru hrvatskoga jezika i pisma, kulturnih i jezičnih posebnosti, samobitnosti Hrvata u Mađarskoj. Hrvati u Mađarskoj, prvi put u svojoj povijesti na ovim prostorima, od Gradišća do Bačke pa i do Budimpešte, dobili su samostalni i zajednički medijski prostor u svom održavanju, a to je dan izlaska iz tiska prvoga broja tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika. Nazočne je pozdravio Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, koji je među inima rekao da se slavi i Dan slobode medija, a Svjetski dan slobode medija proglasila je Glavna skupština Ujedinjenih naroda 1993. godine poradi promicanja i podizanja svijesti o važnosti medijskih sloboda i njezinih temeljnih načela. Obilježavanjem Svjetskoga dana slobode medija upozorava se na svakodnevno kršenje slobode medija širom svijeta u obliku cenzure ili napade na novinare, urednike te izdavače. Potom je pročitao izvadak iz zapisnika HDS-ove Skupštine, održane 21. svibnja 2016. godine u Santovu, po kojem je Odbor za kulturu i vjerska pitanja podržao i predložio na usvajanje pismeni prijedlog Branke Pavić Blažetin o utemeljenju – 2. svibnja kada je 1991. godine izašao prvi broj samostalnog tjednika Hrvata u Mađarskoj – Dana hrvatskog tiska (novinstva) u Mađarskoj. Govoreći o 20-godišnjim tendencijama mrežnih stranica, ravnatelj Horvath istaknuo je da su uočljive negativne tenzije, i to osobe u poznatim medijima šire laži, lažne videosnimke i fotografije radi manipulacije. Lažne vijesti, kampanje, dezinformacija i prijetnja postali su uobičajene pojave. Sadašnji je trend

Silvester Balić, Branka Pavić Blažetin, dr. Mijo Karagić

izbjegavanje bitnih tema, nametanje zabave i spektakla te prevlast crne kronike. „Mi čitatelji moramo naučiti razlikovati laž od istine, volimo čitati takav tisak koji poznamo i koji nam je blizak“, rekao je zaključno ravnatelj Horvath. Predsjednik Ivan Gugan naglasio je da je obilježavanje Dana hrvatskoga tiska ujedno i prigoda da se prisjetimo kolega novinara, koji su iz dana u dan na terenu kroničari svih događanja hrvatske zajednice u Mađarskoj, i kako putem Hrvatskoga glasnika, Radija Croatica, te se nada da ubuduće i preko Croatica TV-a, prenose sve što hrvatska zajednica radi. „Ja bih i ovim putem zahvalio svima njima, jer naš rad i rad društvenih djelatnika ne bi bio toliko vidljiv da njih nema“, istaknuo je predsjednik Gugan, te je dodao da se ujedno i prisjeća jedne od najvažnijih tiskovina Hrvata u Mađarskoj, a to je Hrvatski kalendar, odnosno ranijih godina Narodni kalendar. Izdanje koje je, kako reče predsjednik Gugan, bilo desetljećima možda najvažnija knjiga u hrvatskim obiteljima na selu, u kojem su se zabilježili najvažniji događaji. „Hrvatski je kalendar i danas najtiražniji medij Hrvata u Mađarskoj. Hvala svima koji su tijekom tih desetljeća radili na njemu, na naše veliko zadovoljstvo. Jednako tako i Branki Pavić Blažetin, i svima onima

koji pišu u Kalendar“, rekao je predsjednik Ivan Gugan. Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić pozdravio je obilježavanje Dana hrvatskoga tiska, te reče da se u Croatici nastavlja tradicija okretanja prema Hrvatima u Mađarskoj, na upozoravanje na različite teme, fenomene i pojave, posebno na one pozitivne. Smatra kako je korisno i nastaviti, i ne samo s godišnjakom Hrvatskim kalendarom nego i tjednikom Hrvatskim glasnikom; što je neprekidno podsjećanje na dinamiku odnosa, pojava, i svega onoga što je dobro. „Osobno sam pristalica više ukazivanja na pozitivne činjenice, na ono što spaja, što ide naprijed i otvara nešto novo, jer na taj način ostaješ na putu koji ima šanse, kratkoročno i srednjoročno. Ja vam želim sjajan daljnji rad, zahvaljujem vam na svakoj suradnji i s Veleposlanstvom i samom osobno“, rekao je među ostalim hrvatski veleposlanik Mladen Andrić. Dr. Mijo Karagić u svom izlaganju „Od Narodnog do Hrvatskog kalendara“ rekao je da su neko vrijeme u životu Hrvata u Mađarskoj godišnjak i tjednik bili jedini masmediji na hrvatskom jeziku, te da ova izdanja imaju znatno širu i odgovorniju ulogu od tzv. velikih novina i velikih godišnjaka. Upravo stoga što je njihova zadaća u povezivanju, u informiranju, u brizi za kulturu

Naše bogatstvo

rom i opstankom Hrvata u Mađarskoj, te su oni ujedno i dokumenti o svim zbivanjima, aktivnostima na društvenom polju. Iz svakoga broja tjednika i godišnjaka zrcali se dnevna borba za opstanak i sve ono što se smatra bitnim u životu jedne narodne manjine. Angažirani značaj Hrvatskog kalendara ogleda se u praćenju vitalnih pitanja hrvatske narodnosti koja se odnose najčešće na povijest hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj, na njihov kulturni život i razne aktivnosti, na problematiku manjinskoga školstva, uporabe hrvatskoga jezika u javnoj upravi, crkvi i međusobnoj komunikaciji. Smatra da pokretanjem Hrvatskoga kalendara, štoviše Hrvatskoga glasnika postavljeni su stalni temelji novinstva i izdavačke djelatnosti. Godišnjak je nadstranačko i nadregionalno izdanje, te služi svim pripadnicima hrvatske narodnosti. Značenje Hrvatskoga tjednika i Hrvatskoga kalendara golem je u životu Hrvata u Mađarskoj. Narodni je kalendar zajednički godišnjak Hrvata, Srba i Slovenaca, koji pod tim naslovom izlazi do 1990. godine. „Uređivanje takvog kalendara nije bilo lako jer svaka južnoslavenska narodnost traži svoje. Uredniku je trebalo balansirati, smirivati duhove i dokazivati da je u

nekim slučajevima važna i brojčana situacija. Mislim na statističke podatke Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj. Što se moglo dokazati s tiražem“, reče među inima Mijo Karagić. Predavanje „Nakladništvo Hrvata u Mađarskoj nakon demokratskih promjena (1990. – 2015.)“ Silvestra Balića, kako on veli, temelji se na istraživanju nakladništva Hrvata u Mađarskoj od 1918. pa do danas, od kraja Prvoga svjetskog rata kada se hrvatska zajednica odvaja od svoje matice, i od svojih središta, primjerice Zagreba, Osijeka... Dao je povijesni i društveni presjek nakladničke djelatnosti do 1990-ih, do tih su godina nakladnici: Tankönyvkiadó i Demokratski savez Južnih Slavena. Potom se pojavljuju hrvatski nakladnici poput: Mladost (Organizacija „Mladost“), koja je utemeljena krajem 80-ih, objelodanjene su pjesničke zbirke, i dvojezične zbirke. Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj utemeljena 1990. u Sambotelu, u tome razdoblju objelodanjene su književni sadržaji, pjesničke zbirke. Savez pokreće vjerski list Zornicu, a utemeljitelj je i časopisa Pogledi, te osnivač tjednika Hrvatski glasnik. Klub „August Šenoa“ osnovan je 1982., on je suizdavač književnih sadržaja početkom 90-ih. Hrvatsko kazalište utemeljeno je 1992., a suizdavač

S Hrvatskim kalendarom u ruci, dio nazočnih

je tijekom 90-ih pa i poslije, književnih i kazališnih izdanja. Prekretnicom razdoblja smatra pokretanje Hrvatskoga glasnika (2. svibnja 1991.), prvoga samostalnog tjednika, prvoga periodičnog izdanja, koji je namijenjen svim Hrvatima u Mađarskoj. U hrvatskome nacionalnom konceptu, Hrvati od Gradišća, do Bačke pa do Budimpešte, imaju prvi hrvatski list. Zbog toga su važni Hrvatski glasnik i Hrvatski kalendar, koji je također namijenjen svim Hrvatima u Mađarskoj. Drugom prekretnicom smatra osnivanje „Croatice“, neprofitnog poduzeća za kulturnu, izdavačku i informativnu djelatnost. Hrvati u Mađarskoj prvi put imaju svoju izdavačku kuću. Oni svoj nakladnički projekt mogu ostvariti ako imaju svoju nakladničku kuću, što je možebitan i za dugoročne projekte. Branka Pavić Blažetin u svome predavanju „Hrvatski kalendar u trećem mileniju – iskustva i izazovi“ dala je iscrpan pregled izdavača, uredništva Hrvatskoga kalendara od 1991. do 2019. godine. Lektor je najtiražnijega godišnjaka za hrvatsku narodnost u Mađarskoj od samoga njegova izlaženja Živko Mandić. Od 1991. do 1997. njegov je urednik Mijo Karagić, članovi su redakcijskog odbora prvoga Hrvatskog kalendara: Marko Dekić, Đuro Franković, Marko Marković, Lajoš Škrapić, ali te godine godišnjak nema svojeg izdavača. Izdavač je izdanja od 1992. do 1995. Savez Hrvata u Mađarskoj, potom do 1999. Zemaljska samouprava Hrvata u Mađarskoj, 2000. Hrvatska državna samouprava, od 2001. do danas Croatia Kft. Godine 1997. urednice su knjige Janja Horvat i Milica Klaić Taradija, od 1998. do 2002. Milica Klaić Taradija, te od 2003. do danas Branka Pavić Blažetin. Kako reče Branka Pavić Blažetin, Hrvatski je kalendar 2019 prepun priča i svaka od njih u sebi nosi jednu sliku, jedan život, pokazuje trud i napor, put kojim je moguće ići k cilju, očuvanju hrvatskoga jezika i kulture. te je dodala da bi bilo dobro kada bi svi mi znali što to znači imati Hrvatski kalendar 2019 na svom obiteljskom stolu. Kada bismo željeli učiti, a ne mislili da već sve znamo, pa i ono što je ukoričeno u njegove korice bez toga da smo pročitali i jedno slovo. I sedamnaest godina u brojkama: godišnje 240 stranica, oko 7 tisuća fotografija, 700 naslova, 3700 kartica, godišnje tiskano oko 2500 primjeraka, oko 680 suradnika i sedamnaest naslovnica. Obilježavanje Dana hrvatskoga tiska (novinstva) nastavljen je uz druženje i priču na prijmu.

Kristina Goher

Racke Pinkužde u Dušniku

Oživljena tradicijska dušnočka racka svadba

Kako je izgledala prije nekoliko desetljeća jedna tradicionalna racka svadba u Dušniku? – pitanje je koje su postavili organizatori kada su pokrenuli oživljavanje tradicijske dušnočke racke svadbe, pozivajući sve zainteresirane na sudjelovanje. Tako su svi oni mogli sudjelovati obnavljanju tradicije koja je u organizaciji Dušnočke kulturne udruge i KUD-a „Biser“ oživjela na prvi dan Duhova, u nedjelju, 9. lipnja, u okviru ovogodišnjeg festivala „Racki Duhovi“.

Prema pozivu organizatora – „Tko se želi uključiti u program, a stara mu je želja hodati na dušnočkome glavnom sokaku u nošnji, te plesati na svakom uglu sa svatovima, neka nađe svoju nošnju u ormaru, i nek se u njoj pridruži svadbi. Imate još gotovo dva tjedna škrobiti podsuknje!“, mnogi su se Dušnočani odazvali u svojoj izvornoj nošnji.

Nakon crkvenoga blagoslova na hrvatskome jeziku, povorka predvođena KUD-om „Biser“, kojoj su se priključili i članovi kulturnih društava i orkestrara iz obližnjih naselja, uputila se mladenkinu kući da je isprosi. Svi su sudionici bili svjedoci njezina opraštanja od obiteljskog doma, a zatim su svatovi pošli mladoženjinu šatoru u Ulicu Bara na slavlje.

Za tu prigodu za mladenku je izabrana Kira Hodovan, a za mladoženju Adam Budafalvi, koji su se mnogo pripremali za ovaj događaj, jednako kao i članovi dušnočkoga KUD-a „Biser“ koji su se primili glavnih uloga. Dakako, cilj je bio sakupiti i prikazati tradicijsku racku svadbu i dušnočke svadbene običaje, koji su 60-ih godina prošloga stoljeća još živjeli u ovome hrvatskom naselju. U tome im je kao umjetnički voditelj pomogao Jozo Savai, vodi-

telj i koreograf pečuškoga KUD-a „Tanac“. Stoga su glavni sudionici uvježbali ne samo prastare pjesme i plesove nego i prigodne svadbene običaje. Na drugi dan Duhova, racka svadba završila je pravom pučkom veselicom, na veliko zadovoljstvo svih sudionika, Dušnočana i njihovih gostiju. MCC

Racke Pinkužde u Dušniku

Hrvatski dan

U okviru dvodnevne manifestacije pod nazivom „Racke Pinkužde“, a u glavnoj organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave pod vodstvom Matije Goher, 8. lipnja priređen je Hrvatski dan koji je u ranim popodnevnim satima počeo nogometnim susretom veterana grada Pakše (Paks) i Dušnoka.

Uslijedilo je misno slavlje na hrvatskome jeziku koje je predvodio santovački župnik, biskupski vikar za narodnosti vlč. Imre Polyák. Svojim je pjevanjem misu uljepšao crkveni zbor santovačke hrvatske zajednice u pratnji župnoga kantora Zsolta Siroka, a izvornom narodnom nošnjom sudionici kulturnoga programa.

Nakon mise u seoskom parku na Bari, na otvorenome priređen je prigodni kulturni program u kojem su nastupili domaći i gostujući KUD-ovi: Hrvatski dječji pjevački zbor „Dušenici“, Vršendska dječja i omladinska plesna skupina šokačkih Hrvata, Pjevački zbor „Pravi biser“, bačinski Pjevački zbor „Ružmarin“, Plesna skupina „Mali biser“ i Izvorna hrvatska pjevačka skupina.

Druženje sudionika nastavljeno je zajedničkom večerom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se tukuljski orkestar „Ledina“ koji je svirao na plesačnici. S. B.

„Ajde, diko, da zvizde brojimo, poljupcima da ih bilježimo“ – šokački svatovac u Kašadu

Selce Kašad nije poznato samo po tome da je najjužnije naselje Mađarske, nego i po tome da ovdje živi jedna mala skupina šokačkih Hrvata koja još želi živjeti, želi opstati unatoč poteškoćama koje su dane, npr. tim gdje se nalazi. Na kraju svijeta, kada već nemaš dalje kamo ići, rekli bismo „Bogu iza leđa“, ova mala zajednica smislila je nešto kako bi od zaborava očuvala i obnovila svoje blago: običaj, narodnu nošnju, pjesmu, glazbu.

Svadbena povorka

Tako je prije pet godina zamisao rođena u glavama načelnika sela Zoltana Bošnjaka, te njegovih pomoćnika iz Hrvatske samouprave, da se obnovi svatovski običaj, a do prvoga velikog sva-

FOTOK: FILÁKOVITY RÉKA (SZOMBATKÉTTŐ, HU)

Mladenka i mladoženja

tovca došlo je 2016. g. s pomoć Józsefa Szávaija, voditelja KUD-a Tanac. Tijekom godina ugošćeni su i sudjelovali su ovdje mnogi KUD-ovi, a ove je godine ponovno došlo do toga da se idejni začetnici opet pozovu.

U zajedničkoj organizaciji Seoske samouprave, Hrvatske manjinske samouprave, Udruge „Za Kašad“ i KUD-a Tanac, 8. su lipnja kašadske ulice

ponovno oživjele. Pjesma se orila, tamburaši KUD-a su svirali, vesela je bila Šokadija. Programi su se mogli pratiti od popodnevni sati: polazak kumu, potom mladoženji, zajednički odlazak po nevjestu, ples u središtu sela, vjenčanje u crkvi, a zatim veselje u domu kulture. Dakako, nisu izostali ni popratni gastronomski programi. Gosti su mogli kušati ovčji i svinjski paprikaš, šarana u rašljama, te izvrsne domaće kolače, a očekivalo ih je i kušanje vina. Svatko je mogao pronaći nešto za sebe. Nakon večere, o dobrom se rapoloženju pobrinuo Orkestar „Bačka“.

Priredba je ostvarena u sklopu natječaja „Széchenyi 2020“ preko programa „Jačanje uloge zajednice u šikloškom okrugu“ – Naša prošlost u našoj sadašnjosti, potpora narodnosnim programima, pod pokroviteljstvom Drage Horvata, generalnog konzula Republike Hrvatske u Pečuhu. *Vesna Velin*

Hrvatski dan u Kozaru

Redoviti Hrvatski dan kozarski Hrvati, u organizaciji svoje Hrvatske samouprave, kaže njezina predsjednica Ana Crnković Andrez, vezuju uz blagdan Ivana Krstitelja, njihova sveca zaštitnika. Ove je godine Dan održan 22. lipnja. Okupili su se Kozarci i njihovi gosti kako bi se još jednom družili oko čašice razgovora i hrvatski folklor. Folklorni je program održan u mjesnom domu kulture. Uz domaćine, djecu hrvatske skupine mjesnoga narodnog vrtića, nastupili su gosti. Iz Baje Plesna skupina Bunjevačka zlatna grana, iz Erčina Pjevački zbor „Jorgovan“ te plesači mohačkog KUD-a „Mohač“. *BPB*

Vrtićari

Pjevački zbor „Jorgovan“

Teta Tünde Andrić Jekl

Duhovski program u Salanti

U organizaciji salantske Hrvatske samouprave i tamošnjega KUD-a Marica, 9. lipnja u tom selu priređen je VIII. susret hrvatskih kulturnih društava na Duhove.

Toga su dana djevojčice, članice KUD-a Marica, „kraljice“ obučene u bijelo obišle nekoliko salantskih domova želeći domaćinima sve najbolje. Obišli smo mali broj domova zato što je bila velika vrućina, ali i ovako smo održali običaj koji smo obnovili prije dvadesetak godina, kaže nam dopredsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Brigita Štivić Šandor.

Dan je nastavljen svetom misom u kasnim poslijepodnevним satima u nijemetskoj crkvi. Misu, koja je uz pjevanje služena na hrvatskom jeziku, a propovijed je bila na

mađarskome, govorio je svećenik Gabrijel Barić. U lijepome broju na misi su bili vjernici iz Salante i sudionici program koji joj je slijedio. Nakon mise ispred crkve prikazane su „kraljice“ i zaplesalo se u zajedničkom kolu. Potom se u mimohodu krenulo od nijemetske crkve do salantskog doma kulture gdje se odvijao folklorni program. U njemu su sudjelovali: Mala plesna skupina KUD-a Marica, poganski Pjevački zbor Snaše, udvarska Dječja plesna skupina, Vršendski Plesači Šokačke čitaonice, aljmaški KUD Zora, salantski KUD Marica. Slijedila je bogata zajednička večera te bal do kasnih sati uz orkestar Juice. Priredba je ostvarena s potporom Fonda „Gábor Bethlen“, mjesne Hrvatske i Seoske samouprave.

Branka Pavić Blažetin

Bunjevačke kraljice u Kačmaru

Kačmarske kraljice s učiteljicom Anicom Matoš

Foto: A.M.

Duhovski običaj kraljica živi i u bačkome naselju Kačmaru. Tamošnje kraljice, koje već godinama uvježbava učiteljica hrvatskoga jezika Anica Matoš, i ove su godine na prvi dan Duhova, 9. lipnja, obišle bunjevačkohrvatske kuće u cijelom selu. Pjevajući prepoznatljive kraljičke napjeve od kuće do kuće, razveselile su ukućane. Kao i svake godine, lijepo su primljene, pogošćene i darivane.

Stipan Balatinac

Kačmarske bunjevačke kraljice

Trenutak za pjesmu

Kuća

Nekada vidim kuću i kažem joj ukrast ću te.
I ukradem je, odnesem,
skrijem pokraj rijeke, uz more, u planine,
u knjigu između dvije žute stranice.
Tu je na sigurnom pomislim. Ali kada se poslije
prospavane noći vratim ne uspijevam je naći,
nema je, nestala je. Nađem samo svibanj
koji sam s njom bio donio.

Danijel Dragojević

Diče shodišće Koljnofcev u Nardi

U prošeciji kroz selo

Antal Németh i Richárd Inzsöl su služili mašu

Pun vlakić pripravan na putovanje u Nardi

prodiki je uz ostalo rečeno da kip Putujuće Celjanske Marije skupadonese vjernike, a i takove ljude ki pred tim nisu čuda marili za poštivanje Blažene Divice Marije. „Naša Nebeska Majka nas poveže s vjerom, barkade se nahadjamo i strefimo, spaja mlade i stare svenek, u svako vrime“, istaknuo je glavni prodikač. Na kraju svete maše Ingrid Klemenšič, predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu, a ujedno i učiteljica Dvojezične škole se je zahvalila duhovniku za pomoć i s darom mu je gratulirala i za mali jubilej. Agica Sárközi, ravnateljica koljnofske škole, pak je izrekla „Bog plati!“ načelnici Narde Kristini Glavanič, ali i svim domaćinom ki su se za to skrbili da ta petak ostane svim nazočnim u dugljem spominku. U prošeciji su diozimatelji još išli do prvoga križa, moleći i jačući marijanske jačke, a zatim jur u hladu su se mogli i okripiti. Slijedila je skupna igra na dvoru farofa i presećenje s putovanjem okol' Narde na malom vlakiću. Onda je jur Sunce dolidalje putovalo, i Koljnofci su se morali jednostavno domom otpraviti, ali domaću dicitu je još oduševila kazališna predstava kot i skakanje u ognjogasnom šlagu. *Tiho*

Organizacijski štab koljnofskoga Čitalačkoga i tamburaškoga tabora svako ljetu ugradjuje u jednotajedni program kampa i pohod milosnoga kipa Putujuće Celjanske Marije. Kako je to poznato, ljetos štatura se nahadja u Nardi, i jedan dan kasnije za izletom Tihanya pri benediktincev i patra Anijana Marka Mogyorósija, rodnom iz Koljnofa, mali hodočasnik su se zopet ganuli na put. 21. junija, u petak, 42 dice je dospilo u Nardu, u pratnji pedagogov, a njim su se pridružila i nardarska dicitu, zavolj toga da ta dan ne bude samo diče shodišće nek i mogućnost za skupnu igru i druženje. U mjesnoj crkvi koljnofski duhovnik Antal Németh i domaći farnik Richárd Inzsöl su mašu služili, a svojim jačenjem su ju oblikovali koljnofski hodočasnik, kot i Zoltan Pezenhoffer na orgulja. Kako je Toni Gospodin rekao, pred 55-imi ljetu uprav na ov dan i u tu, 15 uru je imao svoju mladu mašu u Horpaču. U

Bogatstvo...

Skupna slika na kraju shodišća s Koljnofci i Nardarci

Svečano zatvorena školska godina 2018. – 2019. u HOŠIG-u

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đlačkoga doma 25. lipnja 2019. u prijepodnevnim satima svečano je zatvorena školska godina 2018./19. U prigodnome programu stihove „Sreća“ Ivica Vanje Rozića kazivao je Vedran Jenjik, učenik 5. razreda, učenice Zsófia Pszota i Viktória Kettinger izvodile su bunjevačke plesove i pjesme, nastupio je i školski sastav te prvaši veselom su pjesmicom zatvorili svečanost. U ime ustanove okupljenima se obratila ravnateljica Ana Gojtan, koja je ocijenila odgojno-obrazovnu godinu i uručila spomenice i poklon-knjige onima koji su se istaknuli u učenju, kulturnom ili sportskom planu.

Već je uobičajeno u HOŠIG-u da završna svečanost odgojno-obrazovne godine bude u opuštenom ozračju. Ovaj dojam upotpunjuje i dekoracija učenika i profesora likovnog odgoja Zoltána Csomósa, koja nagovještjuje bezbrižno ljeto, odmor i izlete. Nakon intoniranja hrvatske i mađarske himne, učenica Zorka Romac najavila je sadržaj prigodnoga programa, u kojem stihove „Sreća“ Ivica Vanje Rozića kazivao je učenik 5. razreda Vedran Jenjik, bunjevačke pjesme i plesove izvodile su učenice Zsófia Pszota i Viktória Kettinger, a poslije njih, pod vodstvom profesora glazbenoga Stjepana Dombaija i bivšega hošigovca Leventea Pénteka, uslijedio je nastup školskoga sastava. Ravnateljica Ana Gojtan u uvodnom se dijelu govora osvrnula na one sadržaje koji su na istaknutome mjestu u HOŠIG-ovu godišnjem programu. Također je govorila i o hvalevrijednim rezultatima,

Najbolji hošigovci školske godine 2018./19.

koje su hošigovci postigli na raznim nadmetanjima kako na državnoj, županijskoj, tako i na kvartovskoj razini. I ri kraju svečanosti ravnateljica Gojtan uručila je spomenice s pohvalama i poklon-knjige ovim učenicima, 1. razred: pohvala ravnatelja Hangi Boróki Horváth za odlično učenje; pohvala nastavničkoga vijeća Rózsí Rác Szabó za odlično učenje i uzorno vladanje; 2. razred: pohvala ravnatelja Andriji Išpanoviću za marljivo učenje; pohvala ravnatelja Szonji Szanyi-Nagy za marljivo učenje; pohvala ravnatelja Leventeu Zsoltu Némethu za marljivo učenje; pohvala ravnatelja Andriji Nagyu-Sóji za marljivo učenje; pohvala nastavničkoga vijeća Piroski Hracza za uzorno vladanje i marljivo učenje; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Benci Kovácsu; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Miri Mohorović; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Milánu Tamásu Tresóu. 3. razred: pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i odlično učenje Annamáriji Dezsó; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i odlično učenje Tessi Hanki Nagy; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i odlično učenje Lilli Bengyeszko. 4. razred: pohvala ravnatelja za dobro učenje i za istaknute rezultate u sportu Zétényu Kissu; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Dánielu Lukácsu; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Zoi Hegedús-Szabó; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Šimi Čudini. 5. razred: pohvala nastavničkoga vijeća za marljivo učenje Vedranu Jenjiku. 6. razred: pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje Mili Marlyin. 7. razred: pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i odlično učenje Barnabásu Búsu; pohvala ravnatelja za društveni rad i istaknuti rezultat na Državnome natjecanju iz hrvatskoga jezika i književnosti Luki Lampshireu; pohvala ravnatelja za istaknuti rad na kulturnome planu Katarini Nini Šindik; pohvala ravnatelja za odlično učenje Gergelyu Trencsényiju; pohvala nastavničkoga vijeća za

uzorno vladanje i odlično učenje Zsófiiji Fülöp; pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i odlično učenje te za izuzetne rezultate u sportu Kamilli Szabados. 8. razred: pohvala ravnatelja za marljivo učenje i za kulturni rad Grgi Balázsu Szabóu; pohvala ravnatelja za kulturni rad Zorki Romac; pohvala ravnatelja za kulturni rad Efi Sancaktar; pohvala ravnatelja za rad za zajednicu Tamásu Koháriju; pohvala nastavničkoga vijeća za marljivo učenje Borki Borbola. 9. N razred: pohvala ravnatelja za kulturni rad Hanni Horváth; pohvala ravnatelja za kulturni rad Vandi Malina; pohvala ravnatelja za kulturni rad i za marljivo učenje Zsófiiji Varga. 9. razred: pohvala ravnatelja za kulturni rad Nikoletti Bognár; pohvala ravnatelja za kulturni rad Viktóriji Kettinger; pohvala ravnatelja za kulturni rad Zsófiiji Pajor; pohvala ravnatelja za kulturni i društveni rad Zétényu Sziva. 10. razred: pohvala ravnatelja za kulturni i društveni rad Renáti Bóna; pohvala ravnatelja za kulturni i društveni rad Martinu Bencešu; pohvala ravnatelja za kulturni rad Emri Sancaktar; pohvala ravnatelja za kulturni rad Grgi Busu; pohvala ravnatelja za kulturni rad i postignute rezultate u sportu Maji Šindik; pohvala ravnatelja za uspjeh u učenju i kulturni rad Reki Ribarić; pohvala ravnatelja za kulturni rad Maji Tóth; pohvala ravnatelja za kulturni rad Vegimu Muhadriju. 11. razred: pohvala ravnatelja za izuzetan doprinos na kulturnome planu i za dobar uspjeh u učenju Danici Romac; pohvala nastavničkoga vijeća za odličan uspjeh u učenju i za izuzetne rezultate postignute u sportu Eniki Kónya; pohvala nastavničkoga vijeća za odličan uspjeh u učenju i za izuzetan doprinos na kulturnome planu Ivani Teni Šindik.

Potom je ravnateljica Ana Gojtan izvijestila nazočne da će svečano otvorenje 2019. – 2020. školske godine biti 2. rujna (ponedjeljak) u 8 sati. Dežurstvo preko ljeta: svake druge srijede od 9 do 13 sati (prva srijeda 26. lipnja). Svečanost su prigodnom pjesmom zatvorili prvaši. Svim učenicima i profesorima čestitam na postignutim rezultatima, i želim im bezbrižno ljeto!

Kristina Goher

Ivan Šneller pred 60 ljeti zaredjen za duhovnika

Dijamantna maša i rođendan med Petroviščani

Duhovska nedilja, neobično u Petrovom Selu, otpodne je napunila petrovisku crkvu sv. Petra i Pavla. Dopodne su domaće marljive ženske ruke iz kitic napravile hodnik do ulaza Božjega doma, čekajući slavljenika, rođjenoga Šičana, Ivana Šneller a ki je ta dan proslavio 60. obljetnicu zaredjenja za duhovnika, a i svoj 84. rođendan.

Svečani dolazak u voljenu crkvu sv. Petra i Pavla

„Za koga ste ovu lipu stazu napravili, za biskupa?“, pitali su Gospodin, koga ovako zovu u Petrovom Selu jur već od trideset ljet dugo, kad su pogledali na živi tepih, u što su polag cvitnoga čara i svoju ljubav utkale djelačice. „Vi ste naš biskup!“, čuo se je odgovor, a na to ljubljani dušobrižnik Petrovoga Sela skromno se je nasmihnuo i nastavio svoj put do šekreštije. Kad se je vratio, u pratnji ministrantov i brojnih subratov, i onda nij' nogom taknuo, za njega napravljeno umjetničko djelo. „Preda te dojdem Oče * va radosti i boli, * ti sipneš radost doli. * Ti vračiš rane nam...“, odzvanjala se je jačka većsto vjernikov, ki su došli pozdraviti, viditi, i ne nazadnje svečevati dvostruki jubilej Ivana Šneller a. U ime ministrantov su najprlje pjesmami, dari i kiticami čestitale Gospodinu, školarice Dora Filipović i Hana Geošić. Imre Filipović, predsjednik farske općine se je zahvalio za svu milost Boga Sve-mogućega da je Gospodin, ešpereš svojim peldodavnim žitkom peljao petroviske vjernike, i nigdar im žao nije bilo ako su morali skupa djelati s drugimi Petroviščani na obnovi crkve, sazidanju farofa i na skupaskovanju zajednice. „Petroviščani ne moru biti

Petroviščanke su se svenek rado skrbile za Gospodina

dost zahvalni za Vaše djelo, dobrotu a ni za one velikodušne ponude ke ste darovali za renoviranje sakralnih monumentov, za zidanje ceste do vanjske crkve, za obnovlje-nje crkvo v i gradnju farskoga doma. Poštovanje i ljudska rič je za to sve malo“, rekao je petroviski predsjednik koga su u čestitanju još slijedili Tamaš Haklić i Jutka Bodó-Wagner, zamjeniki načelnice, ter László Kovács, predsjednik Hrvatske samo-uprave, i načelnik Vilmoš Bugnić iz rodno-ga sela jubilara, Hrvatskih Šic. Sadašnji dušobrižnik Tamás Várhelyi je govorio o slavljeniku i spomenuo najvažnije njegove životne štacije dušobrižništva, a iz toga već nek polovica je posvećena petroviskoj brigi za ovde živeće vjernike. Naglasio je da

Dvostruki jubilar med petroviskimi farniki

je Gospodin vjerno čuvao i gajio prik desetljeća dugo hrvatski jezik i tradicije, neumorno gradio i restaurirao, molio i sredio sve za svoje Petroviščane. Zvana toga se je prodikač zahvalio i za tu vjeru s kom je jubilar pred dvanaestimi ljeti položio njemu, mladomu duhovniku ovu službu. Božji blagoslov i prošnja za dobro zdravlje i tijelovnu snagu svim nam je želja za Ivana Šneller a. On se je na kraju dvojezične maše obrnuo Bogu zahvalnim srcem za milosti šezdesetljetnoga svećeničtva i svim onim ki su ga rado imali, ki su ga vik rado primili i dobrotom priskrbili u Petrovom Selu. „Bilo mi je veselje već desetljeć ovde služiti“, dodao je još slavljenik ki je 2007. ljeta prošao u mirovinu i još do lani, nediljom je mogao maševati u našem selu, a živi u sambotelskom Domu umirovljenih farnikov. Ljeta 2010. je Seoska samouprava priznala njegovo pastirsko djelovanje „Nagradom za Petrovo Selo“. Za dijamantnim blagoslovom pred crkvom su mogli vjerniki knjigu kupiti s razgovorom Ivana Šneller a (izdana je lani u njegovanju Izdavačke kuće Danica), ter uz okripljenje mogli su se i pominati s jubilarom.

Tiho

Ivanje u Martincima

Ivanjdan, Ivanje (24. lipnja) jedan je od najvažnijih nadnevak u slavenskome narodnom kalendaru, koji se poklapa s crkvenim blagdanom rođenja svetog Ivana Krstitelja. U pučkoj tradiciji vezan je za ljetnu ravnodnevicu, koji je u godišnjem krugu simetričan Božiću (kao vremenu zimske ravnodnevica), s kojim Ivanjdan ujedinjuje zajedničke motive i obredne radnje. Hrvati su crkvu u čast sv. Ivanu podigli u bačkome Sentivanu 1780. godine, u gradišćanskom Hrvatskom Židanu 1875. godine, u šomoškom Taranju 1754., Gadanju 1747. te u baranjskom Kozaru. Ivanje pada, kao što je dobro poznato, 24. lipnja, točno šest mjeseci odnosno pola

Zajedničko podravsko kolo

Martinčanke

Virovički KUD

godine prije Badnjaka. Većina običaja i vjerovanja zabilježenih uz Ivanje odvija se ili nadovezuje na dan uoči, ili točnije, na večer 23. lipnja po našem suvremenom shvaćanju: na Ivanjsko navečerje. U stara vremena ivanjanski su običaji bili snažno prisutni u životu Hrvata u Mađarskoj. Izvodili su se uz pjesmu i ples, uz ivanjanske krijesove u Podravini, u Baji i u Senandriji, u Martincima i Lukovišću pokraj žitnih polja, odnosno pokraj Drave uz vatru (kres, krijes) i lilanje. Tako je to bilo i ove godine kada, u organizaciji martinačke Hrvatske i Seoske samouprave, 22. lipnja 2019. godine priređeno je Ivanjsko veselje. Program je započeo u popodnevrim satima s prijateljskom nogometnom utakmi-

com između veterana iz Donjeg Miholjca i Martinačkih veterana. Pobjedu su postigli domaćini (6 : 5), čiju je momčad jačao i sam generalni konzul Republike Hrvatske, gospodin Drago Horvat. Ivanjdansko veselje nastavilo se sa svetom misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj martinačkoj katoličkoj crkvi, ali nažalost zbog velike kiše, koja je taman stigla u selo prije početka svete mise, crkva nije se mogla napuniti u cjelovitosti. Nakon svete mise počela bi povorka na ulicama sela uz pjesmu i ples folklorša, ali zbog prevelike kiše povorka i posjet Mrtvici morali su izostati iz programa. Mještani i Hrvati iz okolnih naselja okupili su se u Sportskoj dvorani, gdje se zajedno družilo i pobjeglo od kiše. Od

8 sati je započeo kulturni program u kojem su sudjelovali Orkestar Biseri Drave iz susjednog Starina, domaćini Ženski pjevački zbor Korijeni te mogli smo vidjeti dvije lijepe koreografije u izvedbi KUD-a iz Virovitice. Posebno je uveličala folklorni program svojom igrom, violinistica Iva Blažev iz Virovitice. Na kraju dana svi su sudionici bili počašćeni, Martinčani su bili odlični domaćini i pripremili bogatu večeru te mnoštvo domaćih sve ukusnijih kolača. Organizatori su dali sve od sebe, organiziranje velike priredbe im je zahvaljujući godinama iza leđa u malom prstu, a dobar ugođaj ni nevrjeme nije mogao odnijeti. Završni program dana bio je uobičajeni, a ponovno nezaboravni ivanjski bal uz Orkestar Podravku, koji je svirao do kasnih sati i zabavljao publiku.

Orkestar Biseri Drave

Ramona Štivić

Mala stranica

Izvrсни sportski rezultati keresturske djece

U keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“ oduvijek se odvijao uzoran sportski odgoj. Već u osamdesetim godinama prošloga stoljeća djeca te ustanove osvajala su prva mjesta na Đačkim olimpijadama. Tada su gimnastičari vježbali u domu kulture jer škola nije imala sportsku dvoranu. Danas postoji moderna sportska dvorana koja nudi izvrsne uvjete za različite sportove ne samo ljeti nego i zimi. Danas omiljeni sportovi keresturske djece jesu nogomet i stolni tenis, no naravno ne smijemo izostaviti ni trčanje koje već desetljećima promiče učiteljica dr. Erika Rac.

Keresturska škola i Udruga Zrinskih kadeta redovito organiziraju Utrku Mura i Zrinski na kojoj sudjeluje polovina učenika školske ustanove. Osim toga keresturska djeca sudjeluju i na drugim utrkama, često su sudionici raznih polumaratona kamo odlaze u društinama. Kako i ne bi kada redovito, svaki petak u Keresturu trče s učiteljicom Erikom sve do nekadašnjega Novog Zrina. Njihova se izdržljivost prepoznaje na mnogim natjecanjima. Na nedavno održanoj Utrci Kaniža – Karoš, gdje je bilo mnoštvo trkača, učenici keresturske škole vrlo su uspješno sudjelovali. Djevojke: Jazmin Solar, Ana Virovec i Johana Vlašić, zastupajući ljepši spol, osvojile su prvo mjesto u svojoj kategoriji, a dječaka družina u sastavu: Dominik Béli, Botond Söveges, Danijel Virovec, također su završili na najvišoj ljestvici.

Na vrhu su i stolnotenisači, njih trenira učiteljica Marija Bizo, koji su na mnogim natjecanjima postigli zavidne rezultate. Na Županijskome stolnoteniskom kupu za juniore u početničkoj kategoriji među djevojkama 1. mjesto osvojila je Maja Vargović, a Lara Kalinić 3. mjesto. U kategoriji za dječake 1. mjesto osvojio je Danijel Virovec, a Milan Deak 3. mjesto. U kategoriji za trinaestogodišnjake također 1. mjesto osvojila je Virag Kele. Na Županijskom kupu za podmladak, u kategoriji za niže razrede za djevojke 1. mjesto postigla je Regina Deak, u kategoriji za dječake Danijel Virovec osvojio je 1. mjesto. Učenci viših razreda također su bili vrlo spretni. Ana Nora Rakoš osvojila je prvo mjesto. Flora Orban, učenica 7. razreda, već igra u kaniškome Klubu stolnotenisača na nedavno održanome Regionalnom kupu Zadunavlja (25. lipnja) u Kaniži, u kategoriji juniora osvojila je naslov „Najbolji igrač turnira“. Osim toga Flora na mnogim županijskim natjecanjima osvojila je medalje.

Izabela Mustač, učenica 5. razreda, već godinama trenira džudo i u kategoriji 44 kg osvaja zavidne rezultate. Ove godine na Međunarodnom turniru u Lendavi u svojoj kategoriji osvojila je 1. mjesto, na natjecanju u Šiklošu, na državnoj Đačkoj olimpijadi, odnosno na Kaniškom kupu osvojila je također 1. mjesto. Kaniška Gradska samouprava dodijelila joj je priznanje „Izvrstan sportaš“.

Beta

Keresturski stolnotenisači u Vesprimu

Izabela Mustač (zdesna) na turniru

Sudionici utrke Kaniža – Karoš

Flora Orban - najbolja igračica Regionalnog kupa

IV. put „Otpрте kleti“ u sumartonskim vinogradima

Prije četiri godine sumartonski su vinogradari sa Seoskom samoupravom i drugim civilnim udrugama odlučili otvoriti svoje podrume za sve posjetitelje i organizirati priredbu „Otpрте kleti“ (Otvoreni podrumi) poradi promidžbe vina, vinograda u Kamanheđi (Kamanovi vinogradi). „Otpрте kleti“ ove su godine održane 29. lipnja, osim ljubitelja kapljice pozivaju i izletnike, ljubitelje domaćih kulinarskih specijaliteta, prirode, hrvatske i mađarske kulture ili jednostavno one koji se vole družiti u izvršnoj gostoljubivosti. Dobar glas priredbe proćuo se i do Zagreba, pa su i ove godine stigli gosti ćak iz glavnoga grada Hrvatske, kao što i svake godine stižu iz mađarskoga glavnog grada. Na svećanom otvorenju svim gostima dobrodošlicu uputio je sumartonski naćelnik Martin Capari, među njima posebno je pozdravio Pétera Cseresnyésa, drćavnog tajnika za inovacije, Josipa Grivca, zamjenika ųupana Međimurske ųupanije, i izaslanstvo Samouprave budimpeštanskoga XV. okruga koju je predvodio Stjepan Kuzma, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave te naćelnike pomurskih i međimurskih naselja.

Sumartonski su vinogradi postali omiljeni mnogim pomurskim uzgajivaćima, a ne samo njima nego i međimurskima, zbog jednostavnih razloga: vrlo je blizu naseljima (granici), za nekoliko minuta mođe se stići, do njih vodi asfaltirana cesta, a i do samih podruma, uvedena je struja, voda, raspolađe svim uvjetima današnjeg ųivljenja. Zapravo, neki su vlasnici svoje podrume, od-

Uz vino najljepše je druženje.

nosno vikendice pretvorili u kuću za stanovanje ųeleći pobjeći od bućnoga prometa, guđve, pa ima takvih ljudi koji tamo i stanuju, a oni koji to ne ćine također su uredili svoje kućice koje se mogu posluųiti za seoski turizam, gdje se mođe prespavati, odmoriti se. Neki su se od vinara pobrinuli da istraųuju povijest vinogradarstva, pa je Serdahelac Zoltan Štric uredio zbirku vinogradarstva u dijelu svojeg podruma gdje se nalazi tijesak star više od sto godina. Nekima je vađana vjera, pa je kod podruma postavljen krių, a prije nekoliko godina kod podruma Stjepana Mihovića zajednićkim rukama vjernika podignuta je kapelica

S prijateljima iz Zagreba

Sumartonski naćelnik Martin Capari pozdravlja drage goste iz Budimpešte, tako i Stjepana Kuzmu, predsjednika Hrvatske samouprave.

ovaj put pekao domaći kruh, vanjske peći, sušionica za voće, klupe, štandovi, a zatim su krenuli u obilazak podruma, gdje su ih vinari ponudili svojim proizvodima. Inaće, Sumartonska samouprava kani dalje širiti ponudu u turizmu s izgradnjom vidikovca s kojega bi se prostirao prekrasan pogled na Pomurje i Međimurje. Na priredbi „Otvorene kleti“ uz odlićnu kapljicu nuđena su izv-

rsna pećenja. Ćlanovi gorićanske Udruge prijatelja predstavili su kako se peće meso ispod peke, a tko ih je kušao, polizao je sve prste. Zagrepćaninu Stjepanu Kaniųaju najviše se sviđao kruh ispećen u krušnoj peći s kosanom mašću. To ga je podsjećalo na svoje djetinjstvo. Osim kulinarskih i enodoųivljaja okupljeni su mogli uųivati i u istaknutome kulturnom programu na kojem su nastupili ćlanovi Pjevaćkoga zbora KUD-a Sumarton, Pjevaćki zbor iz Lisoa, Citeraši iz Letinje, Tamburaši i zbor iz Donjeg Kraljevca, odnosno plesaći step-plesa iz Lentibe (Lenti). Sljedeća priredba vezana uz vino i druge kulturne sadrųaje uprićiće se krajem kolovoza, već mnogima poznati Festival zlevanka, vino i tambure.

Beta

Nastup KUD-a Sumarton

Petrovski etno-PETNO festival

Od folkloru do rocka, od tambure do trube

Od folkloru do rocka, od tambure do trube, od latinske životne ćuti do balkanskoga štimunga. PETNO festival u organizaciji HKD-a „Gradišće“ i Hrvatske samouprave Petrovoga Sela, 15. junija, od subotnjega večera do nediljne zore nudio je sve to i polag različitih presenećenj, svim obožavateljem i simpatizerom već fele glazbe i folklor. Najprlje u Kulturnom domu su se predstavile domaće kulturne grupe od najmanjih do odrasćenih s tanci, jačkami, muзикom i igrokazom, a potom su se u šantoru na pozornici minjali sve do rane zore zabavljači iz blizine i daljine: Koprive, Šetnja, Ruben la Voz y su banda ter Boban Marković i Orkestar.

Suprot pogibelne vrućine u Kulturnom domu su skupadošli uglavnom oni, ki su svako ljeto najgerasti, kamo ide folklorno bogatstvo ovoga sela, ki su novi talentirani izvodjači, ali da jednostavno još jednoč čuju ali vidu pojedine koreografije, stare poznate melodije. Dr. Andraš Handler, jedan od glavnih organi-

Ljubičica

zatorov i moderator programa, jur na početku je pozvao skup na minutu šutnje, pokidob ta dan je preminuo jedan od osnivačev petroviske folklorne grupe, Franci Mikosin (Ferenc Harangozo), tako, nažalost, sve je manje negdašnjih tancošev. U prvom bloku su se predstavili najmanji nositelji tradicij iz čuvarnice i škole, uglavnom s tanci i narodnim igrami. „Tamburaške žice“ pod peljanjem Rajmunda Filipovića su zaistinu lipa slika i prilika, kad dvadeset i petimi oduševljeno guslaju skupa. Pred odrasćenim su još s hrvatskim igrokazom poželi uspjeh školari ter s Polkicom školski tancoši, a zatim su na red zašli i člani HKD-a „Gradišće“. Njeva djelatnost seže u daleku prošlost jer je ovo društvo jedno od najstarijih na tlu Ugarske, utemeljeno 1952. ljeta. Iako smo u zadnji čas nekoliko puta sprogadjali program folklorušev na različiti manifestacija, nikako nam ne moru biti dosadne spektakularne koreografije Šokačkoga svatovca i bunjevačkih tancev.

Kad Koprive guslaju...

Leo i Hannes iz Pinkovca ter „violina vraga“ i štajerske rajle

Virtuosi harmanije s dodatnim muzičari

Ovo smo vidili i ovput. Presenećenje je bio duet Leo i Hannes iz Pinkovca, bolje rečeno Leo Radaković, načelnik petroviske partnerske općine, ki je pak ovom prilikom kot muzičar na „violini vraga“ peljao ritam i jačku uz štajerske rajle. Zanimljiva je bila mnogovrsna batika, a Weidingerova kompozicija uz jačku Hrvat sam, vidila se je i publiku. Zbor petrovskih žen Ljubičica je nježno ljujanje u prošlost, a petrovski virtuosi harmanije Ambri Škrapić i Tibor Timar temelji su petrovskog muziciranja za doživljaj, posebno kad im se pridružuju i gitara, i kontrabas i bubanj. PETNO festival, kot igra riči za petrovisku etnokulturu je održan po prvi put 2005. ljeta, po dvi ljeti pauze, od predlani opet čeka na strom mjestu (Kulturni dom i šantor na dvoru) ljubitelje glazbe. „Maru se kanimo razlikovati od onih festivalov kade se samo jedna vrsta mužike pokazuje. Kad se je ganuo PETNO festival, bio mu je cilj da polag naše hrvatske kulture predstavimo ljudem, našim Petroviščanom, svim onim gostom ki simo dojdou, i kulturu drugih narodov i nacijov“ istaknuo je Andraš Handler, a tako je to bilo i toga dana s gradišćanskim bendi Koprive i Šetnja ter sambotelsko-latinskim Ruben la Voz y su banda ter iza polnoći s trubači, na čelu s Bobanom Markovićem.

Tiho

Natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Hrvatskoga kulturnog centra bačkih Hrvata

Prema odluci Skupštine, Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Hrvatskoga kulturnog centra bačkih Hrvata.

Uvjeti:

- visoka stručna sprema vezana za kulturnu djelatnost ili visoka stručna sprema ne u struci s visokom stručnom spremom toga smjera
- visoki stupanj znanja hrvatskoga jezika (jezični ispit „C“ razina)
- mađarsko državljanstvo i potvrda o nekažnjavanju
- podnošenje Izjave o imovinskoj kartici

Pri ocjenjivanju pristiglih natječaja prednost se daje u slučaju:

- korištenje računala (MS Office) – korisnička razina.

Osim općih uvjeta za zasnivanje radnoga odnosa, kandidati uz prijavu prilažu:

- životopis (opći podatci, podatci o školovanju, dosadašnja zaposlenja, sažet opis stručnoga rada)
- potvrda o nekažnjavanju ne starija od 30 dana
- kratki i dugoročni plan djelovanja kluba, kao samostalne ustanove
- Izjava o zaštiti i obradbi podataka.

Ravnatelj Hrvatskoga kulturnog centra bačkih Hrvata imenuje Skupština Hrvatske državne samouprave na rok od četiri godina u punome radnom statusu, od 1. siječnja 2020. godine.

Ravnatelj ustanove bit će dužan podnijeti Izjavu o imovinskoj kartici.

Plaća: prema odredbama zakona o djelatnicima javnog sektora br. XXXIII iz 1992. godine.

Rok je za podnošenje prijave 31. kolovoza 2019.

Natječaj je objavljen na web-stranici: www.kozigallas.hu i u Hrvatskome glasniku.

Prijave se s potpunom dokumentacijom trebaju podnijeti putem pošte na ovu adresu (s naznakom: 255/23-2019/BHKK „Igazgató“):

Hrvatska državna samouprava
Országos Horvát Önkormányzat

1089 Budapest

Bíró Lajos u. 24.

Tel./fax 303 – 6093

E-mail: hramouprava@chello.hu

Nepotpune i nepravodobne prijave se neće razmatrati.

O rezultatima natječaja svi će kandidati biti obaviješteni u zakonskom roku.

KANIŽA, KERESTUR

Prigodom Dana grada Kaniže, 28. travnja priređena je XIII. Utrka polumaratona Kaniža – Karos na koju se keresturska Osnovna škola Nikola Zrinski prijavila sa sedam družina. Svih sedam po tri osobe trebalo je otrčati 21 km, po članu družine 7 km. Budući da keresturska škola već dugi niz godina redovito organizira treninge trčanja i utrke (Utrka Zrinski, Utrka Mura), nije čudo da su sve njezine družine bile vrlo uspješne iako među njima bilo je čak i bolesnih. U svim kategorijama za osnovne i srednje škole postigle su prvo mjesto: družina pod nazivom „Vrlo dobre“ – učenice osnovne škole Jasmina Solar, Ana Virovec i Johana Vlašić; dječjačka družina „Keresturski šampioni“ – Dominik Beli, Botond Söveges i Daniel Virovec; družina „Keresturski miješani – Marko Andrašek, Kata Kapić i Rihárd Török. U kategoriji za srednjoškolske dječake prvo su mjesto postigli Dominik Pokec, Márk Dezső i Zoltan Rodek, a u kategoriji za gimnazije Márk Buda i Maja Vargović. Dominik Pokec dobio je posebnu nagradu, naime on je bio najmlađi trkač polumaratona. U kategoriji za odrasle prvo je mjesto postigla družina umirovljene učiteljice Erike Rac, gdje je još bila Katalin Tóth Dénesné.

LOTAR

U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, 22. lipnja ustrojen je redoviti Dan sela, u okviru kojega priređena je i Folklorijada s gastronomskim specijalitetima naroda koji žive u naselju. Tako se, osim poznatoga kokošjeg paprikaša, moglo kušati: romski đuveč, krafne, mađarski langoš, nizozemski kolači švapske knedle, talijanska pizza, hrvatski grah, razni perzijski specijaliteti... Osim gastronomskog dijela, preko dana organizirane su razne dječje radionice, nogometna utakmica dviju lotarskih momčadi te kulturni program u izvedbi surdukinske folklorne skupine Karašica i romske plesne skupine Khelipesko Rom. Nažalost, zbog velike kiše i nevremena publika je bila manja za razliku od prošlih godina, ali na večernji bal okupilo se mnogo ljudi; svirao je Orkestar Juice.

MARIJA BISTRICA

Udruga baranjskih Hrvata, zajedno s Hrvatskom referaturom Pečuške biskupije, organizira hodočašće u Mariju Bistricu, na čelu s velečasnim Augustinom Darnaijem i Gabrielom Barićem.

Vrijeme: subota, 17. kolovoza 2019. Prijave se očekuju do 20. srpnja, na telefonskom broju 06 20 398 0514 ili na e-adresi baranyaihorvatok@gmail.com.

Hodočašće financijski potpomaže Ured premijera i Fond „Gábor Bethlen“ (NEMZ-KUL-19-0010).

KOLJNOF

U pondiljak, 22. julija, se začme 16. Folklorni tabor u dotičnom selu s tamburaši i tancoši iz Gradišća. Tečaj tamburanja će se odvijati u dvi grupa pod peljanjem Marija Zbiljskoga iz TS Slavonske lole i Tomislava Mihovca iz Markuševca. Folklorni dio kampa će voditi Ivan Mihovec, dugoljetni prijatelj Koljnofceva, takaj iz Markuševca.